

ETKİNLİK 3: ÇATIŞMA ÇÖZME BİÇİMLERİ 2

AMAÇ: Öğrencilerin farklı çatışma yaklaşımlarını ve kazan-kazan yaklaşımının gerektirdiği becerileri fark etmelerini sağlamak

MALZEME: Yok

KİMLER İÇİN: İLKOKUL

AKIŞ:

Bu oturumda çatışma çözme biçimlerine ilişkin örnekleri tartışacağız.

Şimdi sizlere bazı durumlar okuyacağım. Bana bu durumlarda hangi yaklaşımın kullanıldığını söyleyeceksiniz.

1. Durum: Bayram'la Veysel okulun bahçesinde top oynamaktadırlar. Bir süre sonra hangisinin kaleci olacağı konusunda tartışmaya, hatta bir süre sonra itişip kakışmaya başlarlar. Onları bir süredir izleyen nöbetçi öğretmen gelir ve "Madem bir oyun kavga etmenize yol açıyor, o zaman siz de oynamayın" der ve toplarını alıp gider.

Bu çatışma hangi durumla son bulmuştur? (Kaybet-kaybet ya da kazanan yok, çünkü iki taraf da kaybetmiştir).

Sorunu nasıl çözebilirlerdi? (Sırayla kaleci olabilirlerdi ya da yazı-tura atabilirlerdi)

Hiç kaybet-kaybet ya da kazanan yok durumu yaşadınız mı? Ne oldu? Ne hissettiniz?

2. Durum: Nur ile Sema iki yakın arkadaşlar. Birbirlerinden habersiz ikisi de sınıf başkanı olmak istiyorlar. Öğretmen kimin aday olmak istediğini soruyor. Sema, Nur'un da el kaldırdığını görünce aday olmaktan vazgeçiyor.

Bu çatışma hangi durumla son bulmuştur? (Kazan-kaybet ya da pes etmek, çünkü Sema kendi isteğinden vazgeçmiştir).

Sorunu nasıl çözebilirlerdi? (İkisi de aday olabilirdi).

Hiç Kazan-kaybet durumu ya da pes ettiğiniz bir durum yaşadınız mı? Ne oldu? Ne hissettiniz?

3. **Durum:** Fırat'la Murat iki kardeşler. İkisi de birbirinin kıyafetlerini giyiyorlar. Bir sabah ikisi de aynı kazağı ve pantolonu giymek istiyorlar. Uzun bir pazarlıktan sonra Fırat kazakla başla bir pantolon, Murat da pantolonla başka bir kazak giymeyi kabul ediyor.
- Bu çatışma hangi durumla son bulmuştur? (Bu uzlaşma, yani biraz kazan ve biraz kaybet durumudur, çünkü her iki taraf da istediğinin bir kısmını almış, bir kısmından da vazgeçmiştir).
 - Hiç biraz kazan- biraz kaybet, yani uzlaşmak durumunda kaldığınız bir durum yaşadınız mı? Ne oldu? Ne hissettiniz?
4. **Durum:** Bir grup arkadaş hafta sonu buluşuyorlar ama ne yapacaklarına karar veremiyorlar. İçlerinden bazıları sinemaya gidelim derken, diğerleri bir yerde oturmak ve sohbet edip çay içmek istiyorlar. Tam tartışmaya başlayacakken içlerinden biri "Zamanımız var. Neden ikisini de yapmıyoruz?" diyor.
- Bu çatışma hangi durumla son bulmuştur? (Kazan-kazan, çünkü her iki taraf da istediğini almıştır).
- Hiç kazan-kazan durumu yaşadınız mı? Ne oldu? Ne hissettiniz?

ETKİNLİK 4: HEPİMİZ KAZANALIM

AMAÇ: Öğrencilerin çatışma çözümünde kazan-kazan yöntemi konusunda beceri kazanmalarını sağlamak

MALZEME: Tahta-tebeşir/tahta kalemi, Uygulama Sayfası 3'ün bir çıktısı

KİMLER İÇİN: İLKOKUL

AKIŞ:

- Bu oturumumuzda geçen oturumda bahsettiğimiz yöntemlerin uygulamasını göreceğiz.
- Aslında bir çatışma yaşadığımızda biz aynı zamanda nasıl tepki göstereceğimize ilişkin bir karar da veririz öyle değil mi? Yani bir seçim yaparız. Eğer kötü kararlar verirsek kazan-kaybet ya da kaybet-kaybet durumu yaşarız. Diğer yandan iyi kararlar verirsek uzlaşma ya da kazan-kazan durumu yaşarız. Örneğin biz bir çatışmada öfkemize kapılırsak, yani öfkelenmeyi seçersek o çatışmayı sağlıklı bir biçimde çözmemize imkân yoktur. Diğer yandan elimizden geldiğince sakin kalmayı seçersek o zaman çözüm yollarına da ulaşabiliriz.
- Kazan-kazan durumunda bazı becerilerimizi kullanmamız gerekir. Nedir bu beceriler? (Yanıtları alın). Sizlerin de ifade ettiği gibi aktif dinleme, empati kurabilme, duygularımızı kontrol edebilme.
- Şimdi üç gruba ayrılalım. Her gruba bir durum vereceğim. Her grup önce durumu tartışacak. Sonra da role uygun olarak iki gönüllü seçecek. Önce kazan-kaybet ya da kaybet-kaybet durumunu bize göstereceksiniz. Ben deyiştir dediğim andan itibaren kazan-kazan durumuna geçeceksiniz.
- (Sunumlar bittikten sonra şu soruları tartışın):
 - Neler hissettiniz?
 - Nasıl çözüme ulaştınız? Adım adım anlatın. (Bu arada tahtaya söyledikleri adımları yazın, eksik kalan yerleri siz tamamlayın).
 - Bu durum sizin başınıza gelseydi, siz nasıl çözerdiniz?
 - Kazan-kazan çatışma çözme yöntemini bundan sonra uygulamayı düşünüyor musunuz?

KAZAN-KAZAN YÖNTEMİNİN ADIMLARI

1. Öncelikle birkaç kez derin nefes alın ve kendinizi sakinleştirin.
2. Her iki taraf da karşınızdakini suçlamadan, hakaret etmeden ve sözünü kesmeden duygularını ve sorunu nasıl gördüğünü anlatsın. Örneğin: “Kantinde bana yerimden kalk diye bağırman beni çok kırdı. Ben senin orada oturduğunu bilmiyordum ki”
3. Birbirinizi doğru anlayıp anlamadığınızı kontrol edin. Örneğin: “Yani sen o kitabı bana temelli vermediğini mi söylüyorsun” gibi.
4. Her iki taraf da sorunun ortaya çıkmasındaki rollerinin ne olduğunu görüp kabul etsin. Örneğin: “Haklısın, ben her şeyin çok iyi olmasını istiyorum. Aslında sen de ödev için bir şeyler yapmıştın” gibi.
5. Kazan-kazan çözümü bulmak için fikir üretin ve her iki tarafın da memnun olduğu bir çözümde anlaşın. Örneğin: “Ödev için işbölümü yapıp sonra yaptıklarımızı gözden geçirelim mi?”
6. Birbirinizi takdir edin, gerekiyorsa birbirinizden özür dileyin.

Süleyman'la Hüseyin aynı sınıfa gidiyorlar. Hüseyin, Süleyman'ın bir kitabını ödünç almış. Birkaç hafta sonra Süleyman kitabını geri istiyor. Hüseyin birkaç gün sonra kitabı bulamadığını söylüyor. Süleyman da Hüseyin'den aynı kitabı satın almasını istiyor. Ama Hüseyin, Süleyman'a kitabı kendisinin verdiğini ve "al sende kalsın" dediğini iddia ediyor.

Neşe ile İrfan beraber bir ödev yapmak üzere öğretmen tarafından görevlendiriliyorlar. Ama birkaç gün sonra aralarında çok büyük bir kavga çıkıyor ve artık beraber çalışmak istemedikleri için öğretmene gidiyorlar. İrfan, Neşe'yi yaptığı hiçbir şeyi beğenmemekle suçluyor. Neşe de İrfan'ı tüm ödevi onun başına yıktığı için suçluyor. Öğretmen ikisini de dinliyor ve onlara "Bu noktadan sonra hiç kimseyi size eş olarak bulamam. Gidin bir anlaşma yolu bulun yoksa ikiniz de zayıf alırsınız" diyor.

Merve kantinde arkadaşlarıyla oturuyor. Simit almak için kalktığında Gizem onun yerine oturuyor. Merve döndüğünde Gizem'e kalkmasını, çünkü orasının onun yeri olduğunu söylüyor. Gizem de ona orasının geldiğinde boş olduğunu ve kantin sandalyesinin kimsenin malı olmadığını söylüyor. İş çıkırından çıkıyor ve iki arkadaş bağırarak ve birbirlerine hakaret ederek kavga etmeye başlıyor.

